

Ләззат Әбілқайырқызы Жұбандықованың
8D12301- «Құқық қорғау қызметі» білім беру бағдарламасы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алуға дайындалған
«Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық – зомбылыққа қарсы
іс-қимылдың қылмыстық-құқықтық және криминологиялық аспектілері»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

АННОТАЦИЯ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі.

Диссертациялық зерттеу қазіргі заманғы қылмыстың ең проблемалы және өткір әлеуметтік сегменттерінің бірі-отбасылық және тұрмыстық зорлық – зомбылықты-детерминацияның, көбеюдің және салдардың ауырлығының маңызды айрықша параметрлері бар кешенді қылмыстық – құқықтық және криминологиялық зерттеулерге арналған.

Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы қылмысқа әсер ету ниетімен байланысты қабылданған заңнамалық әрекеттердің айтарлықтай санына қарамастан, осы уақытқа дейін одан әрі назар аударуды және тиісті шешуді талап ететін мәселелердің едәуір бөлігі сақталып келеді.

Кез-келген жеке отбасындағы зорлық-зомбылық әрқашан бүкіл қоғам үшін өте қауіпті сигнал болып табылады, өйткені кез-келген зорлық-зомбылық оқиғасы, әсіресе олардың ұзақ уақыт бойы қайталануы, белгілі бір жәбірленушіге ғана емес, одан кейінгі кезеңге де зиян тигізеді. модификацияның (модификацияның) және шиеленістің (шиеленістің) белгіленген әлеуметтік заңдарына сүйене отырып, болашақ ұрпаққа таратылуы мүмкін) ұрпақтар арасындағы өзара әрекеттестіктегі зорлық-зомбылық. Сондықтан отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл Ел Президенті Қ.К. Тоқаевтың 2022, 2023, 2024 жылдардағы Жолдауларында, үндеулерінде, сөз сөйлеулерінде және сұхбаттарында қамтылған бірінші кезектегі әлеуметтік міндеттердің біріне айналды және бұл мәселе кешенді шешімдер қабылдауды талап ететін уақытша және жергілікті проблемадан әлдеқашан асып кеткенін айғақтайды. Осыған байланысты, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл саласындағы соңғы жылдардағы мемлекеттік саясат қылмыстық және әкімшілік заңнама нормаларын бірнеше рет тексерумен қатар жүрді, сол себепті жеке адамға қарсы зорлық-зомбылық қылмыстарының құрамы ең серпінді қатарға айналды. Алайда, қабылданған заңнамалық әрекеттердің айтарлықтай санына қарамастан, отбасылық және тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы тұру мәселелері одан әрі назар аударуды және тиісті шешімді қажет етеді.

Зерттеу жүргізілген кезде қазақстандық қоғамда отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық фактілерінің бұрын-соңды болмаған өсу жағдайы қалыптасты, ол неғұрлым қоғамға қауіпті қылмыстық әрекеттерге айналатын барған сайын аса маңызды нысандарға ие бола бастады. Бұған ҚР Бас

прокуратурасының ҚСЖАЕК статистикасы дәлел болып табылады, оған сәйкес 2018-2024 жылдар бөлінісінде тіркелген әкімшілік және қылмыстық құқық бұзушылықтардың базистік өсу қарқыны (яғни 2017 жылға қатысты):

2018 жылы: әкімшілік құқық бұзушылықтар – 126,5% (45187), қылмыстық құқық бұзушылықтар-206% (919);

2019 жылы: әкімшілік құқық бұзушылық – 137,7% (49195), қылмыстық құқық бұзушылық – 236% (1055);

2020 жылы: әкімшілік құқық бұзушылық – 135,5% (48389), қылмыстық құқық бұзушылық – 240% (1072);

2021 жылы: әкімшілік құқық бұзушылықтар – 146,6% (52360), қылмыстық құқық бұзушылықтар – 234% (1047);

2022 жылы: әкімшілік құқық бұзушылықтар – 146,3% (52241), қылмыстық құқық бұзушылықтар – 211% (942);

2023 жылы: әкімшілік құқық бұзушылықтар – 238,7% (85225), қылмыстық құқық бұзушылықтар-206% (923);

10.2024 жылы: әкімшілік құқық бұзушылықтар – 210,5% (75188), қылмыстық құқық бұзушылықтар – 558,7% (2492).

2023 жылы әкімшілік құқық бұзушылықтар арасында және 2024 жылы қылмыстық құқық бұзушылықтар арасында сыни көрсеткіш орын алды, оның ішінде 86,4% - ы кісі өлтіру (ҚР ҚК 99-бабы), Денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру (ҚР ҚК 106-бабы) және денсаулыққа қасақана орташа ауырлықтағы зиян келтіру (ҚР ҚК 107-бабы).

Дәл осы себептен қазіргі уақытта отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық тақырыбы басым өзектілікке ие және жүргізіліп жатқан реформалардың барлық реттілігінің нәтижелерін де, жаңа, қосымша қорғаныс және ескерту құралдарын іздеуді де мұқият зерттеуді қажет етеді.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері.

Диссертациялық зерттеудің мақсаты отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылықтың әлеуметтік-құқықтық, қылмыстық-құқықтық және криминологиялық аспектілерін кешенді талдау, заңнаманы, құқық қолдану мен тиісті қылмыстық құқық бұзушылықтардың алдын алу практикасын жетілдіру бойынша ғылыми негізделген ұсыныстар түрінде мұндай зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимылдың теориялық және қолданбалы негіздерін әзірлеу болып табылады.

Осы мақсатқа қол жеткізу келесі жеке ғылыми-зерттеу міндеттерін шешу арқылы мүмкін болды:

- қазақстандық қоғамдағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың қазіргі заманғы детерминациясының Тарихи алғышарттарын зерттеу;

-отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимылдың қазақстандық моделімен салыстыру тұрғысынан халықаралық-құқықтық актілерді, шетелдік заңнаманы және құқық қолдану практикасын талдау;

-отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтар тобын қылмыстық жауаптылықтың нақты параметрлерін нақтылаумен оқшаулау;

-отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық актілерінен қылмыстық-құқықтық қорғаудың қосымша тетіктерін іздеу және негіздеу;

- отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық қылмысының динамикасын, деңгейі мен құрылымын жалпы криминологиялық талдау (деликтологиялық факторды ескере отырып) ;

-зорлық-зомбылық отбасылық-тұрмыстық қылмыстың криминологиялық алдын алу шараларын негіздеу және әзірлеу.

Диссертациялық зерттеудің тұжырымдалған мақсаты мен міндеттері отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық проблемасының барлық негізгі аспектілерін, оның ішінде әлеуметтік-құқықтық, қылмыстық-құқықтық және криминологиялық ерекшеліктерін қамтиды. Жиынтықта бұл міндеттер заңнаманы жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу үшін кешенді ғылыми негіздеме алуға мүмкіндік берді.

Әдістемелік база және зерттеу әдістері. Зерттеу үшін таңдалған әдістемелік құралдар құқықтық зерттеулер үшін дәстүрлі және сенімді және объективті теориялық білім алу үшін жеткілікті, өйткені ол әлеуметтік құбылыстар мен процестерді танудың жалпы ғылыми және жеке ғылыми әдістерінің теңдестірілген үйлесіміне негізделген. Зерттеудің негізгі әдісі ретінде танымның диалектикалық әдісі таңдалды, бұл Қазақстандағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың нақты және болжамды детерминанттарын олардың жиынтығында және өзара байланысында анықтауға мүмкіндік берді. Индуктивті-дедуктивті әдіс қылмыстық-құқықтық және криминологиялық бағалаудың жекелеген сәттерін оқшаулау және оларды жалпы нәтижеге жеткізу кезінде белсенді қолданылды; талдау және синтез әдісі отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық үшін қылмыстық жауапкершілікті реттеудегі заңнамалық мәліметтерді бағалау кезінде сұранысқа ие болды. Модельдеу әдісі де белсенді қолданылды (ҚР қолданыстағы заңнамасының нормаларына жекелеген өзгерістерді негіздеу кезінде, сондай-ақ құқық қолдану практикасы мәселелері бойынша).

Диссертациялық зерттеудің жеке-ғылыми әдістерінің жүйесіне: тарихи-құқықтық (қазақстандық мемлекеттіліктің әртүрлі кезеңдеріндегі құқық нормаларының даму динамикасын бағалау кезінде); салыстырмалы-құқықтық (халықаралық-құқықтық актілердің, сондай-ақ шетелдік заңнаманың нормаларын зерделеу кезінде); әлеуметтанулық (қоғамдық қатынастардың зерттелетін жүйесіне шынайы баға алу, сенімділік деңгейін арттыру үшін) енгізілді статистикалық (2017 жылдан 2023 жылға дейінгі кезеңдегі ҚР-дағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық динамикасын суреттеуге мүмкіндік беретін); құрылымдық-функционалдық (отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарын қорғауға бағытталған нормалар жүйесін құру

кезінде); формальды-логикалық (заңнамалық нұсқамаларды нақтылау және оларды біріздендіру, қылмыстық заңнаманың заңнамалық техникасының деңгейін арттыру мақсатында); теориялық көздерді, БАҚ-тағы жарияланымдарды және қолжетімді ақпараттық-коммуникациялық ресурстарды контент-талдау (сараптамалық бағалауларды талдау кезінде, құқық қолдану практикасы, зерттелетін мәселе бойынша қоғамдық көңіл-күй деңгейін бағалау және т. б.); сындарлы-сыни талдау әдісі (зерттелетін мәселе бойынша теориялық әзірлемелерге ғылыми-зерттеу ревизиясын жүзеге асыруға мүмкіндік берген) және т. б.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы енгізілген заңнамалық өзгерістердің барлық жиынтығын ескере отырып, Қазақстандағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың өзекті мәселелері, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық актілері үшін жауапкершіліктің юрисдикциялық саласын, жүзеге асырылған теориялық әзірлемелер мен жинақталған құқық қолдану тәжірибесін айқындау мәселелерінде біркелкі емес заңнамалық практика болып табылады. Жұмыста отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа байланысты қылмыстық құқық бұзушылықтардың дербес тобын оқшаулау, қоғамдық қатынастардың реттелетін саласының ерекшелігіне байланысты қылмыстық жауапкершіліктің нақты параметрлерін анықтау арқылы көрінетін түбегейлі жаңа тәсіл іске асырылды. Теориялық тұрғыдан алғанда, түбегейлі жаңа, тұжырымдамалық сипаттағы бірқатар өзгерістер негізделген, бірақ олар отбасылық және тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы тұру тұрғысынан сұранысқа ие. Жүргізілген криминологиялық талдау кейбір мәселелерді түбегейлі жаңа қоюды, зорлық-зомбылық отбасылық-тұрмыстық қылмысқа алдын алу әсері мәселелері бойынша әдіснамалық негізделген екпін қоюды жүзеге асыруға мүмкіндік берді.

Жүргізілген диссертациялық зерттеудің жаңалығы негізінен **қорғауға ұсынылған келесі негізгі ережелерде** көрініс тапты:

1 Осы келеңсіз құбылысқа қарсы іс-қимыл мәселелерінде мемлекеттер қабылдайтын шаралардың кең жүйесімен расталатын әлемдік қоғамдастықтың барлық елдерінің отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық проблемасына ұшырау фактісі Қазақстандағы отбасылық қатынастарды дамытудың тарихи факторларының Қазіргі жағдайдағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың жоғары көрсеткіштеріне сөзсіз әсері туралы сөз қозғауға мүмкіндік бермейді. Сонымен қатар, қазіргі қоғам элементтерінің қазақстандық қоғамның дәстүрлерін атрибуттық қабылдаудың ренессансымен нақты алшақтығы (қарама-қайшылығы) бар, олар айқын қарама-қайшылыққа түсіп, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықты қазақстандық қоғамның патриархалдық негіздерінің қандай да бір салдары ретінде психикалық қабылдаудың ерекше фонна әкеледі.

2 Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықты қылмыстық-құқықтық бағалауда біркелкілікке қол жеткізу, сондай-ақ отбасылық-тұрмыстық

қатынастар саласында зорлық-зомбылық жасау факторының тепе-теңдік біліктілік есебін белгілеу мақсатында:

- Қазақстан Республикасы ҚК-нің 3-бабы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласына қатысты қылмыстық құқық бұзушылықтардың тізбесін қамтитын 18-2-тармақпен толықтырылсын, оны мынадай түрде тұжырымдау ұсынылады: «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласына қатысты қылмыстық құқық бұзушылықтар, – баптарда көзделген әрекеттер 99, 101, 102, 105, 106, 107, 108-1, 109-1, 110, 111, 112, 115, 120, 121, 121-1, 122 осы кодекстің 124-1, егер олар отбасылық-тұрмыстық салада жасалса», бұл қылмыстық-құқықтық шараларды әзірлеудің кейінгі практикасын ретке келтіруге мүмкіндік береді отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық қылмысына қатысты әсер ету, сондай-ақ социометриялық көрсеткіштерді қоса отырып, статистикалық есепке алуды неғұрлым атаулы жүргізу;

- ұсынылған тізбеге кіретін қылмыстық құқық бұзушылықтардың барлық құрамы «отбасылық-тұрмыстық қатынастарда кінәлі адаммен жасалған адамға қатысты жасалған» деген біліктілік белгісімен толықтырылсын;

- Қазақстан Республикасы ҚК 108-1-бабының 1-бөлігінің «Денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру» пенализация критерийлері тиісті әрекетті ауырлығы аз қылмыстар тобына ауыстыра отырып өзгертілсін, бұл сотқа дейінгі іс жүргізу рәсімдерін оңтайландыру мақсаттарымен салыстырғанда тиісті қоғамдық қатынастарды қылмыстық-құқықтық қорғаудың басымдылығының айқын көрінісі болады;

2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-IV «Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына енгізілген» отбасылық-тұрмыстық қатынастар «ұғымының анықтамасы мынадай түрде өзгертуді талап етеді: отбасылық-тұрмыстық қатынастар – ерлі-зайыптылар, бұрынғы ерлі-зайыптылар, нақты ерлі-зайыптылыққа (бірге тұруға) байланысты бірге тұратын немесе бірге тұратын адамдар, жақын туыстары, туыстары (әлеуметтік және биологиялық туыстық негізінде), жекжаттары, ортақ баласы (балалары) бар адамдар арасындағы қатынастар», бұл жақын туыстық, қасиеттер және әлеуметтік және биологиялық туыстық қатынастар, олармен салыстырғанда актілердің неғұрлым кеңейтілген субъективті құрамын анықтау үшін қажетті сабақтас заңнама нормаларында отбасылық және тұрмыстық зорлық-зомбылық параметрлерінің заңды анықтамаларымен.

3 Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл шеңберінде басым маңызы бар бірқатар мән-жайларды қылмыстық-құқықтық бағалауға көзқарастың тұжырымдамалық өзгерістері негізделген:

- зорлықпен жыныстық қылмыстардан зардап шеккендердің жас топтарын кешенді қайта қарау талап етіледі, олар әлеуметтік-криминологиялық шындықты (жас топтардағы балаларға тиісті түрдегі қол сұғушылықтардың өсуі), сондай-ақ медициналық факторларды (жарақаттану критерийлері,

денсаулыққа кейінгі зиян келтіру тәуекелдері және т. б.), оларды тереңірек саралау және қылмыстық құқық бұзушылықтың тиісті параметрлерін белгілеу мақсатында ескеруі тиіс. жауапкершілік (атап айтқанда, 12 жасқа толмаған жәбірленушілер тобын қосымша бөлу);

- жағдайда хабарландыру белгісін алып тастау:

1) қылмыстардың барлық құрамдарында жәбірленушінің жүктілігінің жай-күйін көрсету, онда әйелге тек қана биологиялық организм ретінде қол сұғу орын алады, сонымен бір мезгілде жүктілікті тиісті гендерден туындайтын табиғи жай-күй деп тану қажеттілігіне байланысты ҚР ҚК 106, 107, 108-1, 109-1-бабының осы белгісімен толықтыра отырып, оның әлеуетті мүмкіндігі кінәлі адамның ниетінің зияткерлік сәтімен қамтылуға тиіс. Қол сұғу сәті;

2) осындай жағдайларда жәбірленушінің кәмелетке толмаған жасына нұсқау, өйткені бұл адамдарды зорлық-зомбылықтан қылмыстық-құқықтық қорғаудың жоғары дәрежесі қосымша әлеуметтік бағалауды қоспағанда, дәл физиологиялық (жас) өлшемшартпен айқындалады.

4 Қажетті қорғаныстың заңдылығын және оны асыра пайдаланғаны үшін жауапкершілікті бағалау мәселелерінде қылмыстық заңнама нормаларының тиімділігін арттыру қажеттігі негізделді:

- ҚР ҚК - нің 32-бабының 3-бөлігіне мынадай мазмұндағы қосымша абзацты енгізу туралы: «қажетті қорғаныстан асып кету қорқыныш, үрей, шатасу салдарынан қол сұғушыға зиян келтіру болып табылмайды, сондай-ақ

- қорғаушы бұрын қол сұғушы тарапынан зорлық-зомбылыққа ұшыраған.» (ҚР ҚК-нің 66-бабын бір мезгілде алып тастаумен).

- Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2007 жылғы 11 мамырдағы № 2 нормативтік қаулысының 17 - тармағын мынадай тұжырыммен толықтыру: «қорғаушыға қатысты шабуылдаушы адам тарапынан алдыңғы зорлық-зомбылық фактісін анықтау үшін осындай зорлық – зомбылықты растайтын барлық мән-жайлар-құқық қорғау органдарына жүгіну, шабуылдаушының зорлық-зомбылық әрекеттері үшін әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылыққа тарту негізге алынады. қорғаушының қарым-қатынасы; медициналық құжаттар, айғақтар және басқа да нақты деректер, олар бұрын құқықтық баға алған-алмағанына қарамастан».

5 2017-2023 жылдар кезеңінде ұрып-соғу және денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру бойынша деликтологиялық факторды (әкімшілік құқық бұзушылықтарды) ескере отырып жүргізілген жалпы криминологиялық талдау мынадай маңызды факторлар туралы куәландырады:

- құқықтық юрисдикция саласының өзгеруіне байланысты анықталған статистикалық «айырмашылықтар» ұрып-соғуды (ҚР ҚК 109-1-бабы) және денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру жағдайларын (ҚР ҚК 108-1-бабы) тіркеу саны айтарлықтай азаяды деген болжамға негіз береді;

- отбасылық-тұрмыстық зорлаушының жеке басына қатысты отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласымен шектелген және жабық

отбасылық-тұрмыстық коммуникациялардағы зорлық-зомбылық оқиғаларының қайталану қаупімен сипатталатын ерекше «қауіп-қатер жағдайы» туралы айту керек, бұл ұрып-соғуды қылмыстық жауапкершілікке тарту және қасақана қылмыстық жауапкершілікке тарту фактісіне дейін отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласында әкімшілік құқық бұзушылықтарға жол берген барлық адамдарды есепке алуды талап етеді денсаулыққа жеңіл зиян келтіру;

- ұрып - соғуды қылмыссыздандыру және отбасылық-тұрмыстық қылмыстың өршуі мен циклдік түріндегі өзін-өзі анықтау (өзін-өзі көбейту) қасиеті себебінен денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру елдегі отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың ерекше үдеткішіне (өсу стимуляторына) айналғаны статистикалық түрде дәлелденді;

- отбасылық - тұрмыстық зорлық-зомбылықтың өзін-өзі анықтау (өзін-өзі көбейту) қасиеті өңірлік тәсіл шеңберінде расталады, өйткені бұрын отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласында әкімшілік-құқықтық азаптаудың ең жоғары деңгейін көрсеткен облыстар (Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Алматы, Павлодар, Қостанай облыстары) талданатын сегменттің теріс тенденцияларымен және қылмыстық-құқықтық нысандарымен ұсынылған қылмыстар.

6 Халықаралық-құқықтық құжаттарды, шетелдік тәжірибені және отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық фактілеріне алдын ала әсер етудің қалыптасқан үрдісін ескере отырып, қазіргі уақытта «тұрмыстық зорлық-зомбылықтың профилактикасы туралы» ҚР Заңында пайдаланылатын «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу» ұғымының тұжырымы отбасылық зорлық-зомбылық құрбанының аксикреациясының («психологиялық сауықтыру») мақсатын көрсетумен толықтырылуға тиіс-тұрмыстық зорлық-зомбылық, оны Заңның негізгі ұғымдар жүйесінде «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбанында мінез-құлықтың жаңа көзқарастарын қалыптастыруға бағытталған іс-шаралар «деп анықтау керек, сондай-ақ кейінгі зорлық-зомбылық актілерінен психологиялық қорғауды қалыптастыруға бағытталған жоғалған оң көзқарастарды қалпына келтіру».

7 Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық жәбірленушісін аксикреациялау жүйесінде бірінші кезектегі міндет-қайталанған зорлық-зомбылық оқиғаларының қаупі жойылғанға дейін оны бастапқы қылмыстан кейінгі кезеңдерде алшақтату (бөлу). Осыған байланысты ҚР заңнамалық актілеріне өзгерістер кешені негізделді:

Қазақстан Республикасының қылмыстық іс жүргізу кодексі (бұдан әрі ҚР ҚІЖК мәтіні бойынша):

1) ҚР ҚІЖК-нің 371-бабы толықтырылуы тиіс мынадай мазмұндағы 1-1-бөлік: «кәмелетке толмаған адам Қазақстан Республикасы Қылмыстық Кодексінің 3-бабының 18-2-тармағында санамаланған қылмыстардың бірі бойынша куә немесе жәбірленуші болып табылған, ал күдікті, айыпталушы

отбасы мүшесі болып табылатын жағдайларда заңды өкіл ретінде қорғаншылық және қамқоршылық органдары тартылады»;

2) ҚР ҚІЖК-нің 217-бабының 1-бөлігіне (жәбірленуші мен қуаның айғақтарын депозитке салу рәсімін регламенттейтін) «жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына қауіптің болуы» деген жаңа мән-жай енгізілсін;

3) көрсетуге жататын мәселелерді реттейтін ҚР ҚПК 398-бабының 1-бөлігі үкімнің қарар бөлігінде мынадай мазмұндағы 12-тармақпен толықтырылсын: «Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 18-2-тармағында көзделген қылмыстары үшін бас бостандығынан айыруға сотталғанға тыйым салу туралы шешім, жазаны өтеу кезеңінде жәбірленушімен байланыстың кез келген нысандарын қолдауға, егер бұл туралы жәбірленушінің өзі өтініш білдірсе, өзге де мүдделі адамдар не соттың өзі осы шаралар».

Пробация туралы «ҚР заңы:

1) 13-бап мынадай тұжырыммен 1-1-жаңа бөлікпен толықтырылуы тиіс: «егер күдіктіге, айыпталушыға қамауда ұстау түріндегі бұлтартпау шарасы қолданылмаған жағдайларда, сотқа дейінгі пробация отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық туралы істер бойынша міндетті түрде қолданылады»;

2) 14-бапты 2-1-бөлікпен толықтыру қажет, ол мынадай редакцияда жазылсын: «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық туралы істер бойынша пробация қызметі: 3 тәулік ішінде тергеу судьясына Қазақстан Республикасы Қылмыстық-процестік кодексінің 165-бабының тәртібімен жақындауға тыйым салуға санкция беру туралы ұсыныммен сотқа дейінгі қысқаша баяндама жасайды; сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімі ішінде Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 98-3-бабында көзделген шараларды қолдану қажеттілігіне қатысты сотқа ұсынымдары бар толық сотқа дейінгі баяндама».

ҚР Қылмыстық кодексі:

1) ҚР ҚК 44-бабы мынадай мазмұндағы 1-1-бөлікпен толықтырылуы тиіс: «осы Кодекстің 3-бабының 18-2-тармағында көзделген іс-әрекетті жасаған адамға бас бостандығын шектеуді тағайындау кезінде осы Кодекстің 98-3-бабының 1-бөлігінде көрсетілген шараларды қолдану міндетті болып табылады. Жәбірленушімен бір тұрғын үйде тұруға тыйым салу үш ай мерзімге белгіленеді және тағайындалған жаза мерзімі аяқталғанға дейін ұзартылуы мүмкін»;

2) осындай өзгеріс ҚР ҚК 63-бабына енгізілуі тиіс (3-1-бөлімге қосымша).

8 отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарын қорғау тетігі құқықтық реттеудің барлық салаларын қамтуға және кешенді, салааралық сипатта болуға тиіс, осыған байланысты құқық бұзушылықтардың алдын алу мәселелеріне қатысты барлық қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілерді біріктіру қажеттілігі негізделеді («кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың алдын алу және олардың алдын алу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі № 591-ІІ ҚР Заңы 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-ІV «тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу туралы» Заң; 2010 жылғы 29

сәуірдегі ҚР Заңы. № 271-IV «құқық бұзушылықтың алдын алу туралы») бірыңғай заң шеңберінде, бұл профилактикалық ықпал ету нысандары мен әдістеріне қайталануларды, терминологиялық сәйкессіздіктерді және әртүрлі тәсілдерді алып тастауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, ұлттық заңнаманы келесі қосымша қорғаныс құралдарымен толықтыру қажеттілігі негізделген:

құқық бұзушылықтар мен қылмыстарға профилактикалық ықпал ету субъектілері ретінде жергілікті билік органдарының орталық орнын ескере отырып, олардың отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтан зардап шеккен отбасыларға атаулы көмек көрсету жөніндегі қызметтегі рөлін отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық актілерін жасаған адамдарға міндетті (өтінішіне қарамастан) әлеуметтік-құқықтық көмек көрсету ережесін енгізу арқылы арттыру керек. олардың психокоррекциялық бағдарламаларға, сондай-ақ осы зорлық-зомбылықтан зардап шеккен отбасыларға (отбасы мүшелеріне) қатысуы, осы мақсатта 2001 жылғы 23 қаңтардағы ҚР Заңының 27-бабының 29-тармағы және 31-бабының 26-тармағы. «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» № 148-II мынадай тұжырыммен толықтырылсын: «ҰБТ сондай-ақ міндетті негізде тұрмыстық зорлық-зомбылық актілерін жасаған адамдарға және олардың отбасыларына арнайы әзірленген бағдарламалар негізінде кешенді әлеуметтік-құқықтық көмек көрсетеді».

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне (бұдан әрі ҚР ӘҚБТК мәтіні бойынша) 453-1-баптың мынадай мазмұндағы жаңа бабы енгізілсін:

1 отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықты ақтауға, оның ішінде жәбірленушіні айыптауға, гендерлік белгісі бойынша кемсітушілік мәлімдемелерге және тиісті қызметтің мақсатына қарамастан бұрмалаудың кез келген өзге де нысанасына байланысты ақпаратты тарату, сол сияқты жария мәлімдемелер...

2 Осы баптың бірінші бөлігінде көзделген, әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жыл ішінде, сондай-ақ мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам немесе қоғамдық пікір көшбасшысы қайталап жасаған іс-әрекет...

Ескерту. Осы баптың мақсаттары үшін өзінің кәсіби қызметіне және өзге де мән-жайларға байланысты Адамдардың елеулі тобына ақпараттық әсер етуге қабілетті адам қоғамдық пікір көшбасшысы болып танылады»;

«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (бұдан әрі ҚР НЕЗОТК) мәтіні бойынша) мынадай өзгерістер енгізу қажет:

1) ҚР НЕЗОТК 10-бабының 3-бөлігіне ортақ неке жасына жеткенге дейін некеге тұрғысы келетін адамдардың өздері айрықша құқық белгіленсін (кәмелетке толмаған адамның некеге тұруына ата-аналары мен басқа да туыстары тарапынан мәжбүрлеу элементтерін болдырмау мақсатында);

2) некені біржақты тәртіппен бұзу мүмкіндігін регламенттейтін ҚР НЕЗОТК-тың 17-бабының 2-бөлігі мынадай мазмұндағы тармақпен толықтырылуға тиіс: «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық актілерін не басқа жұбайының немесе кәмелетке толмаған балалардың өмірі мен денсаулығына қол сұғатын қылмыстық құқық бұзушылық жасады».

Зерттеудің негізгі нәтижелерінің сипаттамасы. Зерттеу барысында қол жеткізілген ең маңызды нәтижелер төмендегідей:

1. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы жобада айтылған «ұрып-соғу» және «денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру» әрекеттерінің қоғамдық қауіптілігін қорғаудың қылмыстық-құқықтық тетіктерін талап ететін физикалық зорлық-зомбылық түрлері ретінде тану ғылыми зерттеуінің нәтижелері, бұрын қылмыссыздандырылған «ұрып-соғу» және «денсаулыққа қасақана жеңіл зиян келтіру» баптарын енгізу бөлігінде нормашығармашылық қызметке енгізілді және Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің Заңнама және сот-құқықтық реформа комитеті жанындағы Жұмыс тобының шешімімен Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық іс жүргізу мәселелерін оңтайландыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі заңның негізіне енді және қылмыстық-атқару кодекстері.

2. «Қудалау, қоғамдық қауіпті әрекет ретінде» ғылыми зерттеуінің нәтижелері Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстардың жобасында «қудалау» әрекеті үшін қылмыстық жауаптылықты көздейтін жаңа бапты енгізу бөлігінде айтылған норма шығару қызметіне және Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің Заңнама және сот-құқықтық реформа комитеті жанындағы Жұмыс тобының шешімімен енгізілді Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасын жетілдіру үшін өзекті және назар аударуға лайық деп танылды.

3. «Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимылдың қылмыстық-құқықтық және криминологиялық аспектілері» диссертациялық зерттеу материалдары Қазақстан Республикасы ІІМ Тергеу департаментінің анықтау жұмысын ұйымдастыру Басқармасының қызметтік қызметіне, отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында жасалатын қылмыстық құқық бұзушылықтардың жолын кесу жөніндегі тергеу және анықтау органдарының қызметін жалпылау кезінде пайдалану бөлігінде, отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында жасалатын отбасылық-тұрмыстық қылмыстың алдын алу және алдын алу, сондай-ақ нормативтік құқықтық актілердің жобаларын әзірлеу кезінде пайдаланылды.

4. Түркия, Әзірбайжан және Малайзияның отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл және оның алдын алу жөніндегі тәжірибесін экспресс-талдау нәтижелері Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқық қорғау органдары Академиясының

ведомствоаралық ғылыми-зерттеу институтының ғылыми қызметіне енгізілді және «отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл және оның алдын алу жөніндегі халықаралық тәжірибе (Орталық елдер тәжірибесінің мысалында Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің тапсырмасы бойынша өткізілген).

5. «Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимылдың қылмыстық-құқықтық және криминологиялық аспектілері» диссертациялық зерттеу материалдары М. Бөкенбаев атындағы Қазақстан Республикасы ІІМ Ақтөбе заң институтының әйелдерді зорлық-зомбылықтан қорғау жөніндегі қызметкерлерді даярлау орталығының оқу процесіне енгізілді, атап айтқанда, қорғау жөніндегі қызметкерлерді даярлау жөніндегі Орталықтың оқу бағдарламасы мен ғылыми-теориялық қорының негізіне енді институттың зорлық-зомбылығынан әйелдер.

6. Ш. Қабылбаев атындағы Қазақстан Республикасы ІІМ Қостанай академиясының авторлар ұжымымен бірлесіп орындалған «отбасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу» ғылыми-практикалық құралы Қостанай облысы полиция департаменті жергілікті полиция қызметі бөлімшелерінің жедел-қызметтік қызметіне енгізілді.

Диссертациялық жұмыста ұсынылған ережелердің дәлелдемелік базасына эмпирикалық зерттеулердің нәтижелері, атап айтқанда:

-Маңғыстау, Атырау, Ақтөбе, Қостанай, Павлодар, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Алматы облыстарында және Шымкент қаласында ҚР ІІМ ҚАЖК-нің 14 орта және ең жоғары қауіпсіздік мекемелерінде отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында зорлық қылмыс жасағаны үшін сотталған және бас бостандығынан айыру түріндегі жазасын өтеп жатқан 350 адамға сауалнама түрінде сауалнама жүргізу;

-Астана қ. «Қорғау-Астана» жеке қорының дағдарыс орталықтарына, Алматы қ. «Жансая» дағдарыс орталығына, Қостанай қ. «Даму» қоғамдық қорының дағдарыс орталығына, Маңғыстау облысы бойынша тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарына арналған дағдарыс орталығына, әлеуметтік шұғыл көмек көрсету орталығына көмек сұраған 100 отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарын әлеуметтік зерттеу нәтижелеріЖұмак», Атырау облысы бойынша тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарына арналған дағдарыс орталығы, «Үміт» дағдарыс орталығы, «менің үйім» халыққа әлеуметтік көмек көрсету және дамыту орталығы, Өскемен қаласының дағдарыс орталығы, Ақтөбе қаласының дағдарыс орталығы, қаланың дағдарыс орталығы. Теміртау;

- ПО аумақтық бөлімшелерінің тергеу, анықтау бөлімшелерінің және жергілікті полиция қызметінің 1790 қызметкері арасындағы әлеуметтанулық зерттеу нәтижелері;

- отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында жасалған зорлық-зомбылық сипаттағы қылмыстық құқық бұзушылықтар бойынша 350 қылмыстық іс материалдарын зерделеу;

- ҚР Бас прокуратурасының, ҚР Жоғарғы Сотының, ҚР ПМ Тергеу департаментінің, ҚР ПМ Әкімшілік полиция комитетінің және ҚР ПМ Қылмыстық-атқару жүйесі комитетінің ҚСЖАЕК отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында құқық бұзушылық жасаған адамдар және олардың құрбандары (әйелдер, кәмелетке толмағандар) туралы статистикалық мәліметтер;

- Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросының статистикалық мәліметтері.

Алынған нәтижелердің жаңалығы мен маңыздылығын негіздеу

Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалығы жаңа маңызды нәтижелерге қол жеткізумен сипатталады. Ғылыми тұжырымдар мен тұжырымдардың жаңашылдық дәрежесі автордың зерттеу мәселелеріне көзқарасымен анықталады.

1-нәтиже жаңа болып табылады, өйткені диссертант тарихи дереккөздерді кешенді талдау және әртүрлі тарихи дәуірлердегі заңнаманың өзгеруін зерттеу негізінде отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық проблемасына ерекше көзқарас ұсынады, зорлық-зомбылықтың жаһандық проблемасын тек қана тарихи факторлармен немесе қазақстандық қоғамға тән патриархалдық негіздермен түсіндіруге болмайтынын атап көрсетеді. Оның орнына автор қазіргі әлеуметтік шындықтар мен дәстүрлі көзқарастар арасындағы нақты алшақтыққа назар аударады, бұл Қазақстандағы Отбасылық зорлық-зомбылықты қабылдаудың бірегей бейнесін жасайды. Бұл тұжырым қалыптасқан теориялардан ерекшеленеді, бұл оны отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың себептері мен қабылдауын зерттеу контекстінде жаңа етеді.

2-нәтиже статистикалық деректерді, социологиялық зерттеу материалдарын, сот ісін жүргізу практикасын және криминологиялық заңдылықтарды егжей-тегжейлі талдауға негізделген:

-отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласына қатысты қылмыстық құқық бұзушылықтарды жекелеген тізбеге жүйелеу, бұл қылмыстарды есепке алуды ретке келтіруге және дәлірек статистикаға ықпал етуге, зорлық-зомбылық құрбандарын құқықтық қорғау деңгейін арттыруға, отбасылық қатынастардың ерекшелігін ескере отырып, қылмыстық ықпал ету және алдын алу шараларын оңтайландыруға мүмкіндік береді;

- «тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу туралы» ҚР Заңының мақсатынан туындайтын міндеттерді шешуге ықпал ететін отбасылық-тұрмыстық қатынастар субъектілерінің шеңберін кеңейту жолымен «отбасылық-тұрмыстық қатынастар» анықтамасына өзгерістер енгізу;

- отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласына жататын, ұсынылып отырған қылмыстық құқық бұзушылықтар тізбесіне енген Қылмыстық құқық бұзушылықтар құрамын «отбасылық-тұрмыстық қатынастарда кінәлісі бар адамға қатысты жасалған» деген біліктілік белгісімен толықтыру, бұл отбасындағы зорлық-зомбылықтың қоғамдық қауіптілігінің жоғары дәрежесін көрсетуге мүмкіндік береді;

-ҚР ҚК-нің 108-1-бабын криминологиялық шындыққа барабар реакция қажеттілігін көрсетпейтін, сондай-ақ отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі қылмыстық саясатқа қайшы келетін қылмыстық теріс қылықтарға жатқызуға қатысты заң шығарушы қате қабылдаған шешімді түзету және тиісті әрекетті ауырлығы аз қылмыстар тобына ауыстыру.

Бұл идеялар заңнаманы жетілдіруге және құқық қолдану практикасын жақсартуға бағытталған инновация болып табылады.

4-нәтиже, әсіресе отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық саласында, қорғаушыны қорғау мүмкіндіктерін кеңейту туралы ұсыныс аясында жаңашыл болып табылады:

- қорқыныш, үрей, шатасу салдарынан қол сұғушыға зиян келтірілген жағдайда, сондай-ақ қорғанушы бұрын қол сұғушы тарапынан зорлық-зомбылыққа ұшыраған жағдайларда қажетті қорғаныстың асып кетуін болдырмайтын норманы (ҚР ҚК 32-бабының 3-бөлігінде) енгізу актісі.», ҚР ҚК-нің 66-бабын бір мезгілде алып тастай отырып). Тиісінше, ұсынылған норманы құқық қолдану практикасын түсіндіретін ҚР Жоғарғы Сотының 2007 жылғы 11 мамырдағы № 2 нормативтік қаулысының 17-тармағына толықтырулар енгізілді. Заңнамадағы мұндай өзгерістер құқық қолдану практикасындағы маңызды қадам болуы мүмкін, бұл ережеге жаңалық береді.

5-нәтиже өзін-өзі анықтау және қылмыстың өзін-өзі репликациялау призмасы арқылы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықты талдауға, оның ішінде аймақтық деңгейде, құқықтық юрисдикцияның өзгеруі мен зорлық-зомбылықтың өсуі арасындағы байланысты орнатуға өзіндік көзқарасты білдіретін жаңа болып табылады; жабық отбасылық-тұрмыстық коммуникациялардағы зорлық-зомбылық оқиғаларының қайталану қаупімен сипатталатын «қауіптің ерекше жай-күйі» жаңа тұжырымдамасын енгізу, бұл ұрып-соғуды қылмыстық жауапкершілікке тартқанға дейін және денсаулыққа жеңіл зиян келтіргенге дейін отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында бұрын Әкімшілік құқық бұзушылық жасаған адамдардың есебін құруға мүмкіндік береді.

6-нәтиже инновациялық тәсілмен ерекшеленеді. Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алудағы негізгі ұғымдарды анықтау тәсілдерін қайта қарау шеңберінде «жәбірленушінің аксикреациясы» деген жаңа анықтама тұжырымдалды, ол отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтан зардап

шегушіні психологиялық сауықтыруға бағытталған профилактикалық ықпал ету шараларының бірі болып табылады.

7-нәтиже қылмыстық процестің әртүрлі кезеңдерінде және пробациялық іс жүргізу шеңберінде жәбірленушіні аксикреациялаудың негізгі міндеттерін іске асыру жөніндегі кешенді салааралық тетік түріндегі, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбанын кінәліден алшақтатуға, атап айтқанда, ерекше талаптарды белгілеуге бағытталған қылмыстық, қылмыстық-процестік және пробациялық заңнамаға нақты өзгерістер мен толықтырулар арқылы жаңашылдық болып табылады:

- қылмыстық процеске қатысу процесіне және кәмелетке толмаған куәның немесе жәбірленушінің айғақтарын сақтауға;

- сотталғандарға отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтан зардап шегушімен байланыстың кез келген нысандарын қолдауға тыйым салуға;

- отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық туралы істер бойынша міндетті сотқа дейінгі пробацияны қолдануға және ҚР ҚК 98-3-бабында көзделген шараларды қолдану туралы ұсынымдармен сотқа дейінгі баяндамаларды жасауға;

- жәбірленушімен бір тұрғын үйде бірге тұруға тыйым салу мерзімдеріне қол қою.

8-нәтиже жаңа болып табылады, құқық бұзушылықтардың алдын алу саласындағы нормативтік құқықтық актілерді қайталануды және әртүрлі оқуларды жою үшін бірыңғай заңға біріктіруді, жергілікті билік органдарының зорлық-зомбылық құрбандары мен құқық бұзушыларға әлеуметтік көмек көрсетудегі рөлін арттыруды, зорлық-зомбылықты ақтағаны үшін әкімшілік жауапкершілікті енгізуді қамтитын отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтан қорғауды күшейтудің бірқатар инновациялық тәсілдерін енгізуге бағытталған. кемсітушілік сөздер, сондай-ақ кәмелетке толмағандарды қорғау және некені бұзу кезіндегі зорлық-зомбылық жағдайларын есепке алу үшін Неке және отбасы туралы кодекске өзгерістер енгізу. Бұл шаралар отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу және зардап шеккендерді әлеуметтік қорғау саласындағы құқықтық реттеуді жақсартуға бағытталған.

Диссертациялық зерттеу тақырыбы мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келеді.

Диссертация тақырыбы Қазақстан Республикасының бағдарламалық және стратегиялық құжаттарының негізгі міндеттерімен байланысты мәселелерді зерттейді, мысалы:

- Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 6 желтоқсандағы № 384 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасындағы отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасы;

- ҚР Президентінің 2023 жылғы 8 желтоқсандағы № 409 Жарлығымен бекітілген Адам құқықтары мен Заң Үстемдігі саласындағы іс-қимыл жоспары;

- ҚР Үкіметінің 2023 жылғы 29 желтоқсандағы № 1233 қаулысымен бекітілген қоғаммен әріптестікте қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің 2024-2028 жылдарға арналған тұжырымдамасы (Құқық бұзушылықтардың алдын алу саласында);

- ҚР Үкіметінің 2020 жылғы 30 наурыздағы № 156 қаулысымен бекітілген 2020-2023 жылдарға арналған Бала құқықтарын қорғауды күшейту, тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл және жасөспірімдер арасындағы суицидтік мінез-құлық проблемаларын шешу жөніндегі жол картасы.

Докторанттың әрбір жарияланымды дайындауға қосқан үлесінің сипаттамасы

Диссертацияның негізгі нәтижелері 12 жұмыста жарияланды, оның ішінде: 1 мақала – SCOPUS базасына кіретін Balkan Social Science Review рейтингтік журналында, 4 мақала – ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы бақылауды қамтамасыз ету Комитеті ұсынған басылымдарда; 1 мақала – РИНЦ журналында, 5 мақала – халықаралық ғылыми конференциялар материалдарында, 1 ғылыми-практикалық нұсқаулық.

Жарияланымдарды автор жеке және бірлесіп дайындады:

1. L. Zhubandykova. Combating domestic violence: developing legislative and socio-organizational measures to protect women in Kazakhstan / L. Zhubandykova, I. Borchashvili, Zh. Tuleugalieva //Balkan Social Science Review – Vol. 23, June 2024, 213-235;

2. Л.А. Жұбандықова. Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық: заңнамалық ықпал ету шаралары диспаритетінің мәселелері // Ғылым: халықаралық ғылыми журнал. – Қостанай: ҚР ПМ Қостанай академиясы. Ш. Қабылбаева, 2022. – №4 (75). – 149-157 б.;

3. Л.А. Жұбандықова, Е.Е. Қайнар. Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында жасалатын қудалаудың қоғамдық қауіптілігін тану проблемасына // Хабаршы: халықаралық ғылыми журнал. – Қарағанды: ҚР ПМ Қарағанды академиясы. Б. Бейсенова. – 2023. – №1 (79). – 239-246 б.;

4. Л.А. Жұбандықова, Е.М. Хакимов. Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласында жасалатын психологиялық және эмоционалдық зорлық-зомбылықты қылмыстық-құқықтық реттеудің өзекті мәселелері // Қазақстан Республикасы ПМ Алматы академиясының ғылыми еңбектері: ғылыми мерзімді басылым. – 2023. - № 4 (77). – 323-336 б.;

5. Л.А. Жұбандықова, Ю.И. Симонова. Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимылдың қылмыстық-құқықтық шаралары: қайшылықтарды еңсеру және қосымша ресурстарды іздеу қажеттілігі//Ғылым: Халықаралық ғылыми журнал. – Қостанай: ҚР ПМ Қостанай академиясы. Ш. Қабылбаева, 2024. – №1 (80). – 145-154 б.

6. Л.А.Жұбандықова. Қылмыстық құқықта хабарландыру белгісін қолдану мәселелері: әйелдер мен кәмелетке толмағандарды қорғауға әсері//Заң әлемі – 2024. - № 9, 10 (269-270) (РИНЦ). – 114-125 б.;

7. Жұбандықова Л.А. Қазақстан Республикасындағы отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық: жас ғалымдардың, магистранттар мен докторанттардың жай-күйі мен динамикасын өзекті бағалау// Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының 30 жылдығына арналған Халықаралық ғылыми конференция материалдары: Қабылбаев оқулары. – Қостанай: ҚР ПМ Қостанай академиясы. Ш. Қабылбаева, 18.03.2022. – 215-226 б.;

8. Л.А. Жұбандықова. Қазақстан Республикасының отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі заңнамасын жетілдірудің өзекті мәселелері// Ішкі істер органдарының қазіргі кезеңдегі ұйымдастырылуы мен қызметі: Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары.: проблемалар мен шешу жолдары. – Қостанай: ҚР ПМ Қостанай академиясы. Ш. Қабылбаева, 21.10.2022. - 58-67 б.;

9. Л.А. Жұбандықова. Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылық үшін жазалардың пропорционалдылығы проблемасына// Қазіргі кезеңдегі гендерлік зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл мәселелері халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары: Халықаралық кемсітушілікке қарсы күрес күніне арналған. - Алматы: ҚР ПМ Алматы академиясы. М. Есболатова, 01.03.2023. - 62-65 б.;

10. Л.А. Жұбандықова. Отбасылық-тұрмыстық қатынастар саласындағы зорлық-зомбылықтың тарихи-құқықтық аспектілері туралы // Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылық факторлары және олардың алдын алу: Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. - Ақтөбе: ҚР ПМ Ақтөбе заң институты. М. Бөкенбаева, 28.04.2023. – 25-33 б.;

11. Л.А. Жұбандықова. Қылмыстық процесте тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарын қорғау жөніндегі заңнамалық бастамалар// Қылмыстық жауапкершілік және әйелдер мен кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу ерекшеліктері: Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. - Ақтөбе: ҚР ПМ Ақтөбе заң институты. М. Бөкенбаева, 27.09.2024. - 74-78 б.;

12. Отбасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу: ғылыми-практикалық нұсқаулық/ С. И. Каракушев, А. Ф. Саттарова, А. Б. Айтуарова, А. А. Алимпиев, Л. А. Жұбандықова. - Алматы: ADALKITAP, 2023. – 194 б.